

Varování před dopady opatření neomezeného loss carryback

Vláda na jednání v pondělí 25. 5. schválila opatření umožňující firmám odepsat letošní ztrátu ze zisků v letech 2018 a 2019 a získat tak zpět již dříve zaplacenou daň z příjmů právnických osob (tzv. loss carryback). Bez omezení toto opatření znamená obrovský zásah do státního i obecních rozpočtů. Opatření přitom nemá dostatečně silné ekonomické odůvodnění, bylo schváleno bez detailnější analýzy a bez vyhodnocení dopadů. Jiná opatření podporovaná a zvažovaná vládou jsou v současné situaci levnější, efektivnější a vhodnější.

Na základě naší analýzy doporučujeme buď opatření loss carryback vůbec nezavádět a investovat prostředky například do opatření přímo vázaných na udržení zaměstnanosti, nebo alespoň limitovat stropem odepsatelné ztráty maximálně 10 milionů Kč na firmu. Takový limit odpovídá limitům v Německu a Francii sníženým tak, aby odpovídaly nižší sumě odvedených korporátních daní (DPPO) na obyvatele v ČR. Zavedení limitu by omezilo negativní dopady na veřejné rozpočty, neodůvodněnou selektivitu ve prospěch velkých korporací a omezilo rizika účelového převádění finančních ztrát ze zahraničí do ČR.

Současná verze schváleného opatření má ve své neregulované formě řadu nedostatků:

1. Opatření je v neomezené formě **velmi drahé** – odhadovaná ztráta daňových příjmů jen v roce 2020 bude okolo 30 miliard Kč a v roce 2021 ve výši dalších 12 miliard Kč. Skutečné náklady lze ale obtížně odhadnout a vládní materiál, který neprošel ani základní RIA (zhodnocení dopadů regulace), analýzu fiskálních dopadů nenabízí.
2. Opatření **výrazně poškodí rozpočty obcí, měst a krajů** snížením jejich příjmů v rámci rozpočtového určení daní. Předpokládaná ztráta 30 miliard znamená ztrátu 7 miliard v rozpočtu obcí a 2,7 miliard v rozpočtu krajů. Tato ztráta se přidá ke ztrátám z kompenzačního bonusu, snížení DPH a snížení odvodů daní fyzických a právnických osob a podvává schopnost obcí a krajů investovat a financovat sociální služby. Výrazně tedy zhorší jejich schopnost čelit krizi a podpořit restart ekonomiky.
3. Opatření je **ekonomicky neefektivní**, měřeno efektem na **podporu zaměstnanosti a likviditu firem**. Zatímco programy typu Antivirus B a Antivirus C přímo podporují udržení zaměstnanosti, loss carryback firmy nemotivuje k udržení zaměstnanosti a mezd. Náklad loss carry back se přitom rovná nákladům za řadu měsíců provozu programů Antivirus. Opatření typu odkladu sociálních odvodů za zaměstnance nebo programy COVID III a COVID+ zase efektivně dodávají likviditu firmám s řádově nižší zátěží pro státní rozpočet na korunu poskytnuté likvidity.
4. Opatření **selektivně podpoří velké firmy** – zisky byly v minulosti výrazně koncentrovány mezi největší korporace, které tak mohou čerpat výhody loss carryback disproporčně více. Podporu tak paradoxně dostanou firmy s největšími rezervami z minulosti a menšími aktuálními problémy s likviditou. Malé a střední podniky kvůli omezeným ziskům z minulých let často loss carryback využít nemohou, přestože odvádí státu velké sumy na sociálních a zdravotních odvodech zaměstnanců (suma odvodů v ČR násobně převyšuje sumu DPPO). Malé a střední podniky rovněž vytváří přes 85% pracovních míst na trhu. Velké a nadnárodní firmy typicky mají i vyšší možnosti optimalizovat daňovou ztrátu a návrh selektivně zvýhodní ty z nich, které přeceněním majetku mohou účelově ovlivnit hospodářský výsledek (viz např. zkušenosti finančního sektoru ze zahraničí).
5. Opatření motivuje **nadnárodní korporace k přenosu daňových ztrát ze zahraničí do ČR**, a to jak tzv. transfer mispricingem (zvýšování cen mezinárodně placených v rámci korporace do zahraničí), ale i prostým a legitimním přesunem ziskových aktivit do zahraničí a vykázáním ztráty ekonomické aktivity v ČR. Ve výsledku tak motivuje tyto firmy podvázet ekonomický rozvoj v ČR.
 - o Motivace posunu ztrát je vyšší, pokud bude v ČR loss carryback zaveden bez limitu, ačkoliv v Německu či ve Francii si firmy mohou odepsat maximálně 1 milionů Euro ztráty.
 - o Motivace k posunu ztrát je vyšší než u stávajícího uplatnění daňových ztrát v budoucnu: firma předem ví, jakou ztrátu může odepsat, a je motivovaná tuto ztrátu vykázat.
6. Opatření **oddálí potřebné firemní restrukturalizace**, neboť daň si sníží i firmy, jejichž podnikání není udržitelné a které již od roku 2019 bez ohledu na koronavirus ztrácí odbyt a příjmy. V tom se liší od loss carryforward (uplatnění daňových ztrát v budoucnu), pro které jsou nezbytné budoucí zisky.
7. Opatření je prezentováno jako **řešení současné krize, a proto je realizováno bez analýzy RIA ve zrychleném režimu, avšak do daňového systému se zavádí natrvalo**. To neodpovídá avizovanému záměru a nízké efektivitě opatření pro řešení současné krize. Proto by opatření mělo podléhat RIA.

Členové Ekonomického poradního týmu při ÚKŠ

Jan Švejnar, předseda EPT a ředitel IDEA CERGE-EI	Jan Bureš, hlavní ekonom Patria Finance	Jan Drahokoupil, ekonom ETUI
Martin Fassmann, ekonom ČMKOS	Štěpán Jurajda, profesor CERGE-EI	Filip Matějka, docent CERGE-EI
Michal Mejstřík, profesor IES UK	Jan Mládek, ekonom a bývalý ministr průmyslu a obchodu	Daniel Münich, docent CERGE-EI
Danuše Nerudová, rektorka Mendelovy univerzity	Daniel Prokop, sociolog	Tomáš Sedláček, ekonom a pedagog na IES UK
Ilona Švihlíková, docentka ekonomie	Petr Zahradník, ekonom České spořitelny, Evropský hospodářský a sociální výbor	